

PROGRAM PODPORY
**ČESKÉHO
KULTURNÍHO
DĚDICTVÍ
V ZAHRANIČÍ**

Závěrečná zpráva o působení lektorky/lektora

Akademický rok: 2017/18

Destinace (země, město): Moskva, Ruská federace

Jméno, příjmení: Mgr. Růžena Henkrichová

Místo působení: Moskevská státní univerzita M. V. Lomonosova, Filologická fakulta

Český jazyk na MSU:

V akademickém roce 2017/18 se český jazyk se vyučuje jako povinný předmět v rámci 3 oborů: bohemistika, matematická a počítačová lingvistika, rusistika – denní oddělení (magisterské a bakalářské studium). Po ukončení studia je vydán vysokoškolský diplom v oboru český jazyk a literatura, ruský jazyk se znalostí českého jazyka a počítačová lingvistika se znalostí českého jazyka.

Obor **bohemistika** zahrnuje jazyk, literaturu, reálie, odborný překlad, slovanské literatury, cizí jazyk – angličtina nebo němčina + od 3. ročníku 2. slovanský jazyk – srbština nebo polština. **Bohemistika** se jako hlavní obor studuje ve 3. ročníku (6 studentů) – denní oddělení (bakalářský studijní program), dále ve 2. ročníku magisterského studia (5 studentů).

Obor český jazyk se také vyučuje jako **první cizí jazyk** v kombinaci s ruským jazykem a v kombinaci matematická a počítačová lingvistika v bakalářském studijním programu. V magisterském oboru se čeština nově vyučuje v oboru slovakistika.

Český jazyk - zahrnuje předměty čeština jako cizí jazyk, odborný překlad, reálie, domácí četba).

Výuka na **denním oddělení** je od pondělí do soboty od 9.00 do 18.00 (výuka trvá 4 roky - **bakalářské studium**). Výuka na **večerním oddělení** je od pondělí do pátku od 16.20 do 21.10 (výuka trvá 5 let - **bakalářské studium**). V letošním akademickém roce studium na večerním oddělení nebylo realizováno. **Magisterské studium** trvá 2 roky a je realizováno pouze jako **denní studium**.

Lektor vyučuje na denním oddělení (bakalářský studijní program), vede konverzaci v českém jazyce a předmět čtení domácí četby ve 3. ročníku denního odd., (v oborech bohemistika a počítačová lingvistika), ve 4. ročníku (obor rusistika) vede gramatiku a konverzaci. 1. a 2. ročníku (magisterský studijní program) lektor vyučuje konverzaci v českém jazyce.

V roce 2008 vznikla filiálka **Moskevské státní univerzity v Baku (Ázerbájdžán)**. Součástí MGU Baku je i filologická fakulta. Na filologické fakultě v Baku je vyučována čeština v kombinaci s anglickým jazykem v magisterském studijním programu. Filologická fakulta MGU zajišťuje výuku na FF MGU v Baku personálně. V praxi to vypadá tak, že z katedry slovanských jazyků odjíždí na 1 měsíc jeden učitel a vyučuje český jazyk – celkem 3–4 učitelé za semestr. Pokud do Baku odjede učitel praktického českého jazyka, lektor zastupuje kmenového učitele na domácí univerzitě, tj. na FF MGU, ve všech ročnících.

Lektor na filiálku MSU v Baku (Ázerbájdžán) nejezdí, protože lektor je zaměstnán na základě mezistátní (bilaterální) smlouvy mezi ČR a RF.

<http://www.msu.az/ru/pages/9-Филологический%20факультет>

Krátký přehled:

Bakalářské studium:

bohemistika 3. ročník - 6 studentů (denní oddělení)

počítačová lingvistika 3. ročník - 5 studentů (denní oddělení)

rusistika 4. ročník - 6. studentů (denní oddělení)

Magisterské studium:

bohemistika - 6. ročník - 5 studentů (denní oddělení)

slovakistika 5. ročník - 2 studentky (denní oddělení)

Věk studentů se pohybuje mezi 17-21 lety (bakalářské studium) a 21-23 lety (magisterské studium).

Podmínky pro výuku:

Celkem na katedře slovanských jazyků působí 29 pedagogů, 7 zahraničních lektorů, 2 sekretářky. Katedra má k dispozici pouze dvě místnosti – jedna je sborovna, druhá je pracovna vedoucí katedry a sekretářek. Na katedře má lektor k dispozici telefon, kopírku (kopírka často nefunguje). Samostatná učebna pro výuku českého jazyka není, ale na fakultě je k dispozici hodně učeben, kde je základní vybavení (bez techniky, často bez zásuvek). Pokud lektor chce používat třídu s veškerým technickým vybavením (tzv. jazykovou laboratoř), musí o tuto třídu písemně požádat na začátku každého semestru.

Lektor kromě samostatné výuky organizuje vánoční večírek, představení k svátku Slovanského písemnictví, filmový klub, překlady a tlumočení na oficiálních akcích, organizuje a aktivně se účastní státní zkoušky z českého jazyka, a to písemné i ústní části (účast v komisi). Pro studenty vypisuje konzultační hodiny.

Akce studentů bohemistiky a úspěchy moskevské bohemistiky:

Studenti bohemistiky mimo výuku organizují různé akce propagující český jazyk. V letošním akademickém roce zorganizovali Vánoční večírek, Večer české písně, Večer slovanských písní - tato akce byla určena pro zahraniční studenty MGU a konala se v Centru ruského jazyka MGU. Dále se studenti a absolventi bohemistiky MGU zúčastnili celoruské překladatelské soutěže Sussany Roth, organizovanou Českým centrem v Moskvě. Současní studenti bohemistiky získali vítězná místa.

2. místo Iulia Uvarova (3. ročník bakalářského studia) bohemistika

3. místo Nina Obydina (1. ročník magisterského studia) slovakistika

(<http://moscow.czechcentres.cz/cs/novinky/20180524-vysledky-prekladatske-souteze-sussany-r/>)

Při příležitosti státní návštěvy prezidenta ČR Miloše Zemana v Ruské federaci, byla zasloužilá profesorka slovanské filologie MGU Valeria F. Vasiljeva oceněna medailí Za zásluhy.

(<https://zpravy.aktualne.cz/zahranici/zeman-v-moskve-vyznamenal-ruske-valecne-veterany-a-sesel-se/r~851c75eefb411e78d510cc47ab5f122/?redirected=1529955509>)

Spolupráce s ostatními organizacemi:

Lektor aktivně spolupracuje s ostatními univerzitami, kde se vyučuje čeština, např. s Moskevským státním institutem mezinárodních vztahů MZV RF (MGIMO), s Diplomatickou akademií MZV RF.

Historie bohemistiky

Čeština se jako obor na FF MGU na Katedře slovanských jazyků studuje od roku 1943, v 2016 byla bohemistika poprvé otevřena jako magisterský program. Kromě češtiny se na katedře studují další slovanské jazyky – bulharština, chorvatština, slovinština, slovenština, srbština, makedonština, ukrajinština, polština, bělorušтина, lužická srbština. Obor bohemistika se otevírá každé dva roky, obor český jazyk a ruský jazyk se dříve otvíral jednou za 5 let, v současné době si studenti častěji vybírají češtinu k oboru ruský jazyk a literatura.

Pedagogický sbor:

Sekce českého jazyka a literatury je tvořena 4 vyučujícími. Vedoucí sekce je profesorka **V. F. Vasiljeva** (specializace český jazyk – morfologie českého jazyka, lexikologie ČJ, slovotvorba ČJ, stylistika ČJ), dále docent **A. I. Izotov** vede specializované předměty, např. český národní korpus, **N. V. Vorobjova** (praktický český jazyk), docentka **E. N. Koftun** (česká literatura 19. stol., 20. stol., reálie ČR).

Učební materiály:

K výuce praktického českého jazyka se v 1., ve 2. a 3. ročníku používá *Učebnik cheshskogo jazyka*, (1. a 2. díl) A. G. Shirokovové, dále *Cvičení z gramatiky a lexikologie* (1. a 2. díl) od A. Trnkové (hlavní učebnice), dále užíváme řadu učebnic, které byly vydány na FF UK v Praze. Ve vyšších ročnících se pracuje s aktuálními publicistickými texty a pořady (zdroje jsou www.idnes.cz, www.lidovky.cz, www.czechtourism.cz, www.ceskatelevize.cz). Studenti 4. a 5. ročníku se věnují především politickému překladu, dále překladu právnických textů.

Ubytování a životní podmínky:

Lektor oficiálně bydlí v hlavní budově MGU, na koleji. Má právo jen na jednu místnost a o sociální zařízení se musí dělit se svým spolubydlícím (v mém případě je to lektorka z Polska). Pokoj je bez kuchyně a disponuje pouze základním vybavením (skříň, stůl, židle, polička na knihy, postel). Ubytování na univerzitě je v průběhu akademického roku zdarma, v období letních prázdnin (červenec, srpen) lektor za ubytování platí. Podmínky na koleji jsou velmi skromné. Přístup na kolej je omezený – lektor neustále musí u sebe nosit propustku, návštěvy se mohou zdržovat pouze do 23 hodin, lektor si může pozvat pouze 2 hosty denně, více není podle kolejního řádu povoleno. Návštěva příbuzných se taky nepovoluje. Prostor na koleji je 24 hodin denně monitorován kamerovým systémem a na každém patře se nachází ochranka, která hlídá bezpečnost na koleji. Bydlení na koleji má i své plusy – cesta na pracoviště trvá asi 15 minut pěšky. V hlavní budově MSU se nachází celá řada obchodů, pošta, bazén, restaurace, prádelna, jídelny, restaurace, muzeum aj.

Lektor má možnost pronajmout si byt, ale vzhledem k moskevským cenám to není možné. Ceny za byt v Moskvě se pohybují od 1000 euro do 10 000 euro za měsíc. Záleží na lokalitě, dostupnosti metra, na velikosti aj.

Rady a doporučení:

- 1) Velmi vhodná je samostatnost a znalost ruského jazyka. S angličtinou na lektorát jezdit nedoporučuji. Na pracovišti se lektor domluví česky, ale veškeré podklady pro pracovní smlouvu, vízum si lektor musí vyřizovat samostatně.
- 2) Běžná je přítomnost policie, ochranky a dochází k častým kontrolám dokladů, osobních věcí na univerzitě a na koleji, ale i na jiných veřejných místech (metro, divadla, nádraží aj.).
- 3) Je potřeba si zvyknout na poplachová cvičení (hlavně v noci a v zimních měsících).
- 4) V okolí univerzity se potulují psi, často ve smečkách, které jsou mnohdy agresivní a napadají studenty (v roce 2014 byla psí smečkou napadena jedna studentka z ČR).

Od r. 2015 musí většina cizinců, kteří chtějí na území RF pracovat, složit zkoušku z ruského jazyka a z reálií. MSU zatím nepožaduje tuto zkoušku při nástupu do zaměstnání, ale je to otázka času, kdy ruské univerzity budou vyžadovat složení takové zkoušky. Nicméně každý lektor by měl studovat ruský jazyk a MSU kurzy ruského jazyka poskytuje pro všechny zahraniční lektory zdarma.

Život v Moskvě má i celou řadu plusů, např. obchody, lékárny, kavárny jsou otevřeny non-stop, dobře fungující metro, ale bohužel přeplněné. Za negativa považuju časté dopravní zácpy na moskevských ulicích, problémy s parkováním apod.

Informace o destinaci: Moskva

Hlavní město Moskva je samostatným subjektem RF, administrativním centrem Centrálního federálního okruhu a Moskevské oblasti. Jedná se také o ekonomicky nejsilnější oblast Ruské federace. Je politickým,

hospodářským a kulturním centrem země a jedním z největších měst v Evropě. Mají zde sídlo všechna ministerstva, federální úřady, významné firmy a je zde také sídlo patriarchy ruské pravoslavné církve. Město má jeden z nejrozsáhlejších dopravních systémů na světě.

V Moskvě 26. 6. 2018

Mgr. Růžena Henkrichová

